

Atlanti, 1-2(2006)

Časopis koji izdaje Međunarodni institut za arhivsku znanost Sveučilišta u Mariboru i Državnog arhiva u Trstu (IIAS) u uvodnom dijelu ovoga broja donosi pozdravnu riječ Dentoni Litte, predsjednika Međunarodnog instituta te tekst Antonia Montedura o prvoj regionalnoj organizaciji zemalja srednje, istočne i jugoistočne Europe – Srednjoeuropskoj inicijativi (Central European Initiative – CEI), njezinim članicama, ciljevima te uvrštavanju Međunarodnog arhivskog dana u program djelovanja spomenute organizacije.

Slijedi izvještaj o radu IIAS-a u protekloj godini iz pera njegova ravnatelja Petera Pavela Klasinca, a zatim prvo od tri poglavlja na koja je podijeljen broj *Atlantija* kojeg prikazujemo, pod naslovom *Arhivska etika*. Zanimljivo je naglasiti da časopis tiskan višejezično, odnosno na talijanskom, engleskom, slovenskom, francuskom, bošnjačkom i njemačkom.

Grazia Tato u članku *Il codice di deontologia e di buona condotta per i trattamenti di dati personali per scopi storici in Italia (Talijanski etički kodeks i kvalitetno upravljanje osobnim podacima u povijesne svrhe)* ukratko raspravlja o talijanskom etičkom kodeksu u upravljanju osobnim podacima te ukazuje na pravila ponašanja kojih bi se trebali pridržavati arhivisti i korisnici arhivskoga gradiva, a Živana Hedbeli člankom *Why I Am (Not) Proud To Be The Archivist (Zašto (ni)sam ponosna što sam arhivist)* u kratkim crtama pokazuje što zapravo znači biti arhivist, koja su obilježja tog zanimanja i na čemu se temelje odnosi arhivista i javnosti.

Archival Legislation and New Social and Tehnological Changes (Montenegrin Experiences) (Arhivsko zakonodavstvo u svjetlu novih društvenih i tehnoloških promjena – crnogorsko iskustvo) Snežane Pejović, upozorava na nesukladnost arhivskog zakonodavstva s brzim društvenim promjenama i tehnološkim napretkom na primjeru Crne Gore koja se u posljednjih dvadesetak godina susrela s novim parlamentarnim političkim sustavom, ratnim okruženjem, međunarodnom izolacijom, demografskim promjenama, privatizacijom i tržišnim gospodarstvom te brojnim drugim činiteljima koji su imali iznimnog utjecaja na stvaranje arhivskoga gradiva, a time i djelatnost arhivske struke.

Članak Margaret Procter *The Need for Archival Legislation in a Policy-Led Environment: The Case of English Local Authority Services (Potreba za arhivskim zakonodavstvom u političkom okruženju: Primjer engleskih lokalnih vlasti)* govori o političkim utjecajima na djelovanje lokalnih arhivskih ustanova u Engleskoj i pokušaju njihova boljeg uključivanja u šire društvene aktivnosti putem osnivanja Vladinog Vijeća za muzeje, knjižnice i arhive 2000.

Francisco Javier Aguado Gonzalez u tekstu *The Archives in Mass Media: The Controversy About The National Archive of The Spanish Civil War in Salamanca (Arhivi u masovnim medijima: Polemika o ulozi Nacionalnog arhiva Španjolskoga građanskog rata u Salamanki)* govori o prenošenju dijela arhivske građe iz arhiva Španjolskoga građanskog rata u Arhiv Katalonije u Barceloni i odjecima tog događaja u javnosti, a Duša Krnel-Umek raspravlja o etici u novom slovenskom zakonu iz 2006., posebice o zaštiti osobnih podataka u arhivskom gradivu kao i o njihovoj dostupnosti. (*Novi arhivski zakon v Sloveniji in vprašanje etike / Novi slovenski arhivski zakon i pitanje etike*).

Sličnog je sadržaja i članak *Ethical Issues Faced by The Archivist While Working on Personal Archives (Etička pitanja pri radu s osobnim fondovima)* Benjamina Haspela koji također razlaže pitanja dostupnosti osobnih podataka.

Magdalena Marosz govori o zakonskoj uredbi o arhivima iz 1983. kojom je uređena arhivska djelatnost u poljskim državnim arhivima (*Polish Legal Regulations Concerning Providing The Access to Archival Materials in The State Archives. Ethical and Legal Issues / Pravne uredbe o dostupnosti gradiva u poljskim državnim arhivima. Etička i pravna pitanja*), Iryna Matyash o međunarodnom arhivističkom etičkom kodeksu iz 1996. i njegovoj praktičkoj primjeni (*Archivist Ethics: Understanding Components, Displayed in International Code (1996) an Projection of Practical Activity / Arhivistička etika: Razumijevanje načela prikazanih u Međunarodnom kodeksu iz 1996. i prikaz njihove praktične primjene*), a Elisabeth Schöggel-Ernst o etičkim dilemama i zakonskoj zaštiti

podataka u Austriji (*Das Datenschutzgesetz und der Kodeks ethischer Grundsätze für Archivarinnen und Archivare / Zakoni o zaštiti podataka i etički kodeks arhivskih djelatnika*).

Poglavlje *Audiovizualni arhivi* započinje člankom Petera Pavla Klasinca *Audiovizualno gradivo v arhivih – od enostavnih do visoko strokovnih arhivskih opravil (Audiovizualno arhivsko gradivo – od jednostavnih do visokostručnih arhivskih službi)* u kojemu autor raspravlja o problemima čuvanja i obrade ove vrste gradiva posebno se osvrćući na moderne medije i tehnike nastanka gradiva.

Marcello Scignar i Carmelo Bianco pišu o zaštiti nekonvencionalnog arhivskoga gradiva na primjeru zbirke multimedijalnih materijala na magnetnim vrpcama Radia Tele Antenna pohranjenoj u Državnom arhivu u Trstu (*Fondi archivistici su supporti non convenzionali: l'archivio multimediale Radio Tele Antenna presso l'Archivio di Stato Trieste / Nekonvencionalno arhivsko gradivo: multimedijski arhiv Radia Tele Antenna u Državnom arhivu u Trstu*), Franc Križar i Jasna Vidaković spominju vrste audiovizualnih formata i medija značajnih za glazbenu kulturu i umjetnost kao i probleme u čuvanju i obradi takvoga gradiva (*Vloga diskografije in elektronskih medijev v današnji glasbeni kulturi in njihovo varstvo / Uloga diskografije i elektronskih medija u današnjoj glazbenoj kulturi i njihova zaštita*), a Karl-Ernst Luprian (*Die Archivierung audiovisueller Aufzeichnungen / Arhiviranje audiovizualnih zapisa*) govori o različitim formatima audiovizualnih zapisa na digitalnim medijima, migraciji podataka te o problematici njihova trajnog čuvanja.

Heinrich Kranzelbinder u članku *Das Studio für Reprografie & Medieikonvertierung am Steiermärkischen Landesarchiv. Erfahrungen un Perspektiven (Odjel za reprografiju i konverziju medija Štajerskog državnog arhiva. Iskustva i perspektive)* spominje razloge koji su doveli do osnivanja spomenutog odjela, odnosno iskustva s metodama prijenosa podataka na druge medije i rezultate korištenja različite tehničke opreme, a Robert Nahuet (*Creation, description et acces aux archives photographiques: le défi du numérique et l'apport des metadonnées / Stvaranje, opis i dostupnost fotoarhiva: izazovi digitalizacije i upotrebe metapodataka*) raspravlja o temeljnim karakteristikama fotografija arhivske vrijednosti, osiguravanju autentičnosti te vrste gradiva kao i pristupu novim, digitalnim vrstama fotografija.

Vilibald Premzl (*Načrtovanje i zasnova arhivskih zgradb / Planiranje i dizajn arhivskih zgrada*) razlaže pitanja funkcionalnih i urbanističkih zahtjeva izgradnje zgrada namijenjenih arhivima, a Jozef Hanus (*Legislative Provisions and Ethic-Proper Basis for Preservation of Archives / Zakonske odredbe i etika-primjerena osnova zaštite arhivskoga gradiva*) važnost arhivskog zakonodavstva kao temelja za kvalitetna dostignuća na polju zaštite arhivskog materijala.

Članak Michaela Larina *The Russian Methods of Audio-Visual Records Selection for Permanent Archival Storage (Ruske metode za dugotrajnu pohranu odabranih audio-vizualnih dokumenata)* spominje temeljne probleme u upravljanju audiovizualnih dokumenata (količina podataka i raznovrsnost računalnih programa) te inicijative ruskih arhivskih ustanova u njihovom rješavanju, dok posljednji tekst ovoga poglavlja autora Marijana Gerdeja (*Vloga in pomen klasičnega in avdiovizualnega gradiva v arhivskem in dokumentarnem gradivu podjetij / Uloga i značenje klasičnog i audiovizualnoga gradiva u arhivskom i registraturnom gradivu u industriji*) raspravlja o nastanku i zaštiti takvoga gradiva na temelju dugogodišnjeg autorova iskustva stečenog na poslovima arhivara u industrijskim poduzećima.

Posljednje poglavlje pod naslovom *Razno* donosi radove Azema Kožara (*Arhivistika kao integrirajuća nauka*) o specijalizaciji s jedne i interdisciplinarnosti arhivistike s druge strane, zatim Leonarda Muscia *Archivi del Novecento: a project in progress, a software in evolution (Archivi del Novecento, projekt u nastanku i program u razvoju)* o spomenutom projektu izgradnje mreže privatnih zbirki kao izvora za kulturnu, društvenu i političku povijest Italije u 20. stoljeću te, naposljetku, Zdenke Semlič Rajh *Zakonska ureditev vprašanja dostopa do arhivskega gradiva (Zakonska uređenost pitanja dostupnosti arhivskoga gradiva)* koja na temelju iskustava Slovenije te nekoliko drugih europskih zemalja raspravlja o toj problematici.

Mario Stipančević

